

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj
Videkre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címezendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott gármond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyból és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitottári cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

gy. évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénznek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendő.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhiva tala.

A főrendiház reformja.

Buda-Pest, február 4.

(A.) Egy idő óta nagyon elővettek bennünket az anyagi ügyek; a pénzügyi helyzet tisztázása s közgazdasági viszonyaink gondos fejlesztése képezi tevékenységünk kiváló tárgyát. E mellett azonban nem szabad a nagy politikai kérdésekről, különösen azokról megfeledkeznünk, melyek alkotmányunk kiépítésére, a nagy állami institutióknak egymással összhangzatba hozatalára vonatkoznak. Különösen azt nem szabad felednünk, hogy törvényhozásunk két nagy factora: a képviselő- és a főrendiház ma is egészen ellentétes alapokon nyugszanak; az egyik a régi rendi alkotmány romlatlan maradványa, a másik a modern képviselői rendszer hű és tiszta kifejezése. Hogy ez állapot közéletünknek nem nagy javára van, hogy ebből bizonyos esetekben az egész legislatív gépezet megállása is következhetik, nem szükség bizonyítanunk. Azért mindenki már magában véve ki figyelmet érdemel, ki e visszárs állapot meg-

szüntetését illetőleg a felső tábla józan reformját követeli, s ide vonatkozólag javaslatokat tesz.

Ily javaslatokkal találkozunk egy tegnap megjelent köriratban, mely „Főrendiházunk reformja“ czím alatt foglalkozik az ügygel. E munka e téren megjelent eddigi műveink legjobbjaival mérközhetik, mert a viszonyok alapos ismeretével, minden irányban elfogulatlansággal, önálló gondolkodással találkozunk benne. A röpirat névtelenül jelent meg s így nincs jogunk az anonimitás leplett szellőztetni; de mint halljuk, egyik legjobb hírnevű politikusunk tollából került ki az s így már e körülménynél fogva figyelmet érdemel. De még inkább figyelmet érdemel tartalma s azon terv folytatás, mely benne a főrendiház átalakítása ügyében kifejtve és alaposan indokolva található. A röpirat a két kamra-rendszer szükségét és felsőházunknak jelen alakjában tarthatatlanságát constátálva áttér azon elvek ismeretetésére, melyek alapján az új főrenditáblát fölépíteni akarja.

A röpirat azon józan felfogásából indul ki, hogy a jövődő felsőház összeállításánál a mostaninak uralkodó elemét, a születés folytán királyi hivatalosakat egészen praetereálni nem lehet, nem szabad. Ez föltétlenül helyes és pedig nemcsak azért, mert tagadhatlan, hogy magánaink mostan is nemcsak saját személyöket, hanem az ország nagy birtokait, intelligenciáját jelentékeny részét képviselik a törvényhozában, hanem azért is, mivel bizonyos, hogy a felsőház soha sem fog oly törvényt alkotásba egyezni, mely a mostan jogosultakat egyszerűen mellőzi. A mostan felsőházi tagok, azaz az aristocrazia kész lesz engedményeket tenni, de minden befolyásától a felsőházba megfosztani nem hagyja magát soha. Milyen elemei a régi főrendeknek jussanak be tehát az új főrendiházba? E nagy fontosságú kérdésre szerző következőleg válaszol. Mindenek előtt nem tagjai többé a felsőháznak azon főrendek, kik a magyar állampolgári jogon kívül, más államnak is polgárjogát bírják s erről lemondani nem akarnak. Továbbá nem tagjai többé a főrendi háznak azon magnásaink, kik ez idő szerint ingatlan birtok után legalább öt-száz forintnyi évi egyenes államadót nem fizetnek és általában bizonyos, törvényileg részletesen meghatározandó erkölcsi qualificatiókkal nem bírnak. Már magában véve a megszorítások is igen nagy részét a mostani fel-

sőháznak kirekesztenék a felsőházból. De a röpirat még többet akar; azt követeli, hogy minden főrendi — a legszűkebb értelemben vett — családnak csak egy tagja üljön a felsőházban; hogy tehát az apa fiát, a testvér testvérét kizárja, kivéve ha ő maga is évi 10,000 frt. egyenes állami adót fizet. Ily módon főaristocrátiánk mintegy 150 — 200 tagot szolgáltatna az új felsőháznak azon 550 — 600 helyett, kik most a születés jogcíme alapján benne helyet foglalnak.

A főrendiház többi tagjai részint állásuknál fogva, részint kinevezés vagy választás útján nyernének helyet a felsőházban. Állásuknál fogva a bevett egyházak összes főpapjai, tehát nemcsak a kath. főclerus, hanem a nem-egyesült, ágost. ref. és unitárius felekezetek öbbs egyházi méltóságai is; ugyan e jogcímen foglalnának helyet az ország zászlóssai a felsőháznál; választás útján a művészet, tudomány, ipar és kereskedelem képviselői jutnának a főrendi házba, a törvényhozásnak pedig joga lenne érdemes egyéneknek becikkelyezés útján örökös felsőházi tagsággal kitüntetni. Végül a király kinevezési joga bizonyos határok és megszorítások közt fentartatik s oly egyének, kik a törvényben megállapított qualificatiókkal bírnak, királyi kinevezés útján jutnának a felsőházbába. E terv ellen kétségkívül sok kifogást emelhetni. Itt van mindjárt az, hogy az új főrendi ház ismét kizárólag a főpapság és főaristocrazia hatalmába juttatja, míg a tudomány, művészet, kereskedelem és ipar érdekeinek alig számba vehető képviselőket ad, mely a királyi kinevezéshez kötött qualificatiók által nem nagy mérvben fog szaporodni. Nézetünk szerint a főrendi ház nem lehet jövőre is csak egy érdek képviselője s az eddig jogosultak oly mérvben való részvételre, minőt a röpirat ajánl, nem tarthatnak igényt. Mindezek dacára azonban el kell ismernünk, hogy a kis munkácska igen szellemesen iparkodik a tervet indokolni s hogy számos gyakorlati fontos eszme van benne, melyeket a nagy reform keresztülvitelékor okvetlenül figyelembe kell vennünk, ha alkotásunkat sikeressé akarjuk tenni. Magyaros és szabatos irányba csak emeli a röpirat becsét, mely mindenestre megérdemli az előlvasást s a benne foglaltak minden oldalról való megvitatását.

— Megkérte gyermekem, s megtagadták tőle s épen most beszélgetve egymással e tárgyról, ő is úgy vélekedik, hogy igen is sok rejtély és titokzúság körüli a Condat család, mint hogy egy tisztes ember összeköthetné vele sorsát. Ebből látható Mária, ez nincs miért aggasszon. Erneszt teljességgel nem gondol többé Mártárára.

— Ó nagyon szeret téged s igen boldoggá fog tenni. De ma nem szólnak többé e tárgyról. Fontold meg jól, hallgass jó szíved sugalmára s minden jól fog kiútni.

Elhalgattott, kitará karjait s keblére zárt. Könyekbe uszva távozott; s sietve menekültem kis szobámba.

Hő vágyat érzék magamra lenni s csak saját gondolataimmal tartani tanácsot.

A nyitott ablakhoz ülök, hogy az alkony fris legén keressek enyhülést. De a közelgő est vihart rejteti, a lég nyomasztó volt s az enyhe űde esti szellő helyett homlokamat nehéz forróság érinté.

A láthatáron folyton cikázó villámok hasíták a sűrű felhőcsoportokat melyek a közel hegy mögött tűntek el, s időről időre a forgó szél által rohamosan felkavart por, mozgó áthatlan oszlopokat képeze, miket a vihar szétrombolt, mintán a magasba emelte volna.

Eső nem esett, a föld száraz, harmat nélküli volt; még is a fák és növények erős illatot lehettek.

A magosészék felpattanva peregre hullatták szét tartalmukat, az érett gyümölcsök leesve a fűvön hevertek, a virágok bezárak kelyheiket s bágyadtan hajoltak meg félig hervadt száraikon.

De ha érezték is a nedv hiányt, illatjuk annál fűszerebben áradott szét.

Ablakom alatt egy eleven színű szegfű csoportja volt, melynek átható szaga, összevegyült a

akáczia s az idény utolsó rózsáinak, finomabb illatával.

A lég turtelhelte volt ezektől s a már is lankasztó szél-fuvalom, még nyomasztóbbá vált e bédító illattal.

Be sem lehet lehelni e balzsamos léget, felszáll az, az agyvelőre s elkábitja az elmét.

Nyugtalan valék, egész valóm fel volt izgatva s a nyugalom és csendesség helyett, mit a magánytól vártam, e viharos est valami bizonytalan, fájdalmas rettegést költött bennem.

Szívem elszorult, akaratom ellen, s így szólék magamban:

— De miért nem vagyok hát boldog?

Teljesen annak kellene lennem. Bizonytalan nem születtem a boldogságra, ha még ma sem érez lelkem egyebet, szomorúság és nyugtalanságnál.

S hogy magam megnyugtassam, így folytattam: De hisz nem is vagyok én szomorú, csak a vihar hatott idegeimre, s ez okoz fájdalmat... s aztán a meglepetés, a kétely... Vannak dolgok, melyekhez szokni kell, és e boldogság, mely oly váratlanul jött, kissé megzavar. — Mihelyt hozzá szokom ez is meretlen vendéghez, mihelyt megbizonyosodom, hogy az valóban enyém, igazán sajátom, nem fogok tőle félni, s bátran tekintek szeme közé. Ma este egyebet nem tudok tenni, mint hogy köszönetet mondjak a gondviselésnek.

Homlokom kezeimben rejtém, hogy imádkozzam. De ekkor kettős erővel tértek vissza aggodalmaim, s keblemben nemét a vak, homályos, de kitartó lelki furdalásnak érzem.

Meglepetve s elijedve, igyekeztem e hangot halgatásra birni, de hasztalan, lehetetlen volt, s valahányszor az Erneszt nevét akarám kiejteni, mindég a Mártárá jött ajkaimra.

— A Deákpart febr. 4-iki értekezletén a többiek közt Pólya József azon kérdésre, vajjon ildomos-e a párt egyes tagjának, ha egyes kérdésére észrevételei vannak, ezeknek kifejezését ad.

Deák és Sennyey felszólalásai után abban történt megállapodás, hogy kinek-kinek belátásától és a tárgy fontosságától tétetik függővé; a nyilatkozás szabadsága nem korlátoztatik.

— Országgyűlés. B.-Pest febr. 4. A pénzügyi bizottság határozati javaslatának tárgyalása végre befejeztetett, sőt a ház a költségvetés részletes tárgyalását is megkezdte.

Az incompatibilitás kérdése felett tegnap folyt vita szerencsésen véget ért, miután még Csiky, Mátyássy, Csernatony, Éber, Horváth s Ivánka Imre szólottak a tárgyról. Csiky a 48-iki törvények „mehébből“ deducálta Pólya és Irányi határozatai javaslatainak szükségességét; Mátyássy erősen küzdött az incompatibilitás kérdésének rendeleti uton leendő szabályozása mellett; Csernatony az alkotmányosság szempontjából bizonyítja be az incompatibilitás illetlen szabályozásának helytelenségét, s arra kérte a házat, hogy Irányi indítványát, mely az államhivataloknak verseny útján való betöltését célozza, külön vegye tárgyalás alá; Éber jól átgondolt ügyes beszédben pártolta a pénzügyi bizottság javaslatát, néhány találó vonással jellemezvén közigazgatási viszonyainkat; Horváth és Ivánka Imre Tisza indítványát pártolták, melyet a pénzügyi bizottság javaslatával kapcsolatban a ház is elfogadott, miután Perényi saját indítványát visszavonta. A pénzügyi bizottság javaslata a tegnapi lapunkban közölt 7. pont volt melyhez Tisza módosítványát az volt hogy a ház utasítsa a kormányt, miszerint tekintettel a képviselők incompatibilitására terjesszen a ház elé javaslatot. Pólya és Irányi javaslatai estek.

Ezután a p. bizottság 8. határozati javaslata nélkül elfogadottat a javaslat így hangzik:

„A ház a belügyi-, igazság-, vallás- és közoktatásügyi tárcáknál a határőrvidékre eső költségeket általánynként határozza felvenni; a honvédelmi, pénzügyi, közmunka- és földmívelési tárcáknál a határ-őrvidék szükségleteire előirányzott tételeket a költségvetés részletei között fogja megszavaztatni. A miniszteriumot utasítja, hogy a polgárosított magyar határőrvidéknek közigazgatási rendezésére vonatkozó javaslatokat mielőbb tegye le a ház asztalára.“

Meglehetősen zavaros vita fejlődött ki a budai országgyűlésben elhelyezendő miniszteriumok kérdése felett, Zeyk Károly csak a lehetőség szempont-

Mártha? s ugyan miért? mit vétenék ellene, azzal, ha nőül megyek Preszle urhoz? Ő nem szereti őt; de sőt ellenszenvvel viseltetik iránta, nem is titkolta ezt előttem.

— De csak azt mondotta: „vannak oly érzelmek, melyeknek nem lehet parancsolni,“ felelé e hang, mely szívem mélyéből tört elő. Hanem minők azon érzelmek, melyekre e fiatal leány czélt? Miért kerüli Ernesztet? Vajjon valóban csak azért nem szereti, hogy nevét említsék előtte, mert idegenkedik tőle?

— Ez titok előttem; s nem is akarom tudni kiálték fel. S különben is mit tartozik az reám? Mártáha megtagadta kezét Ernesztől.

— Ez igaz, de vajjon miért tagadta meg?

— Mert elhatározta, férjhez nem menni soha.

— Nem, ő csak azt határozta el, hogy nem fogadja el a hozományt, mit neki Tressol ur ajánlott és hogy el nem hagyja soha szerencsétlen, szenvedő s oly gyenge elméjű atyát. Ha Erneszt tudná, hogy Mártáha csak is ezen okokból utasítja vissza kezét, mennyire, sietne visszavenni nekem tett kérését! Sokat is gondol ő a Tressol báró vagyonával! A mi pedig szegény Condat urat illeti, őt bizonytalan a lehető legnagyobb tisztelet és utánjárás környezné veje házánál s bár mily örült lenne is, Erneszt soha sem választana el őt Mártáától.

— Ez mind igaz lehet — szövéim tovább gondolatim — de szegény nagynénám kinézései romba dőlnek, ha el nem fogadom Presle ur ajánlatát s nem megyek hozzá nőül.

— Rosz kifogások — felelé a hang bensőmben — Akár Mártáát, akár Máriát vegye is nőül Erneszt, egyenlő szeretettel, egyenlő áldozatkészséggel fog a Denever család iránt viseltetni.

— De végre is, most Marit választás szabadon, önkénytelen.

ából kívánta a miniszteriumot oda utasítani, hogy három miniszteriumnak elhelyezéséről gondoskodják a budai országház helyiségeiben. Nagy György e kérdéssel kapcsolatban, határozatilag kívánta kimondani, hogy a pénzügyminiszter a közös hadügyminiszterrel a katonai épületek átadása iránt folytatott értekezésekről a jövő ülésszakban a háznak jelentést tegyen. Kerkapoly ezen indítvány ellenében megjegyezte, hogy annak praticus haszna nincs, a mennyiben a mint e tárgyalások befejeztetnek, arról azonnal jelentést fog tenni a háznak, előbb pedig nem tehet. Nagy György fölszólalása, ki egyebek közt a belügyminiszterium egyik hivatalos helyiségében létező sárka, és így kényes színű selyem-butorokat nagy fényűzésnek declarálta, Nehrebeczky Sándort a sárgaszínű butorok védelmére kelni kényszeríté, míg Huszár Imre a pénzügyi bizottság határozati javaslatát pártolta, Házmán pedig a tervezett épületek bevezetését sürgette. A vége pedig mindennek az lett, hogy a ház sem a bizottsági javaslatot, sem pedig a benyújtott módosítványokat nem fogadta el, sőt a felett is kellett szavazni, — vajjon legyen-e általában határozat e kérdésben, vagy sem.

A képviselőket ismételt szavazás után végre fejenként kellett megszámolítani, a minek folytán 123 szavazattal 12 ellenében a javaslat, újabb szavazás eljöttéig, a pénzügyi bizottsághoz visszautasított.

A vasúti tarifákra vonatkozó határozati javaslat így szól: A ház utasítja a miniszteriumot, hogy a vasúti árszabályzat kérdését tegye minden körülmény gondos tekintetbe vétele mellett, minden tényező gondos mérlegelésével kimerítő, ezen ügy egész horderejét felölő tanulmány tárgyává, terjeszsen a ház elé javaslatot a megállapítandó irányelvek kijelölésére és a jelenleg fennálló aránytalanságok czéljának megfelelő kiegyenlítésére. Ennek kapcsán Ivánka Imre kérdést intézett a közlekedési miniszterhez szándékozik-e a forgalmi eszközöket a kamatbiztosítékot élvező vasutaknál szaporítani, miután a jelenlegi törke mellett azok képtelenek a kamatbiztosításnak a megfelelő jövedelmet előállítani, a miniszter megígérte az erre vonatkozó törvényjavaslat előterjesztését. míg Paczolai élesen kikelt az engedelmességek ellen, kik szinte rozslékül jartak el akkor, midőn költségvetéseiket azon biztos danduban terjesztették, a kormány elé, hogy az abban felvett összegekkel nem lesznek képesek a kellő jövedelmet behozni. Paczolainak igen élesen válaszolt Ivánka, míg Kerkapoly felszólalására a ház egyszerűen elfogadta a határozati javaslatot. Valamint a p. bizottság határozati javaslatának 11.-két is, mely így szól:

„A ház utasítja a miniszteriumot, hogy terjeszsen elő törvényjavaslatokat, mely az államköcsönök kötvényeinek és szelvényeinek a magyarértékpapírok és azok szelvényeinek amortizációjára vonatkozó eljárást, valamint azoknak elvüléséről szóló szabályokat részletesen állapítsa meg:”

Mint e sorokból is kitűnik, a ház mai tárgyalása is igen tarka-barka volt. Órákon át elvitáztak a felett, vajjon még egy ministerium elfér-e az országházban, vagy nem, a miről tulajdonképen csak úgy lehet véleményt mondani, ha valaki megtekinti ama helyiségeket, melyekről szól. Ily apró dolgok felett azonban nálunk teljes lelkiismereti megnyugvással eldisputálnak órákon át, s így biztosítják az országnak a régen várt „reformokat.”

Ha bele is egyezett, e házasságba, csak azért történt, mert elveszté minden reményét Máthát megnyerhetni; mert Denever aszszony könyörgött, esedezett előtte, vagy tán mert értékre adta, hogy a szegény Mária jötevője iránt, mily őszinte hálát, gyermeki elragadtatást érez.

— Ezek igazi ok nélküli kételyek, kiálték fel végre határozottan. Presle ur kezét ajánlá, s én nem tehetem, nem akarom tenni, hogy azt vizsgáltsam.

(Foly. köv.)

A szívről.

Menfoghatlan, fejthetetlen női szív,
Mint a csillogókkal beirt égi ív!
Ki közülünk magyaráz meg tégedet?
Ki közülünk tudja jelentésedet?

Oly közel vagy; s mégis messze mint a lég.
Mindennapos s mégis mindig új az ég.
Megfoghatlan, fejthetetlen színtelen,
Ilyen vagy te, női szív és szerelem.

Garay.

Már csak a czimből is kiviláglik feladatod merészsége, mikor az emberi bölcsélet és költészet, örök rejtélyű kérdések választám elmélkedésem tárgyául, nem mintha valósággal óhajtanám a bűjti prédikációs sorát kiérdemelni, hanem egyedül azon megengedhető okból, mit Cuzcor felszázad előtt illetéknép formulázott volt: a „szív dolgait csak szív érti s az nem érti balul”, tisztelt hallgatóság pedig idejövételük által nyilvánvalóvá lett „szívességünk” utján ép oly mérvben fel vannak szabadítva a szív dolgaról elmélkedni, mint jó magam, ki ugyancsak „szívvél lélekkel” iparkodom a helyről egyéni és nem erdők könnyebbülésére még egyszer legyen mond

A keleti vasút ügyében az „Ungarischer Lloyd” értesülése szerint a társaság igazgató-választmánya gróf Zichy Edmund indítványára felterjesztést határozott a kormányhoz intézni, melyben a pénzügyminiszter interpelláltnai fog, vajjon az építési tőke refundálása végett február végeig beszerzendő 15 millió tekintetében megindította-e a szükséges lépéseket; továbbá fel fog szözlittatni a kormány azon terv közlésére, mely szerint a keleti vasút ügye rendezendő lesz, miután az igazgatótanács a legközelebbi közgyűlésen a tényállás előadása és saját eljárása tekintetében, teljes felelősség fentartása mellett, le akar köszönni.

Bukuresti szemle.

Önnök bukuresti szemlése rajtakívül fekvő akadályok miatt pihentette tollát a mult héten. A töméntelen sok templomprádét, melylyel itt a vizet megkeresztelni szokták, fölsőlegesnek is tartotta leírni. Most is csak azért említi meg, hogy mint curiosumot följegyeztesse, miszerint ez évben a zsidókat nem fűrésztették meg. Mások csattogó hidegben hanyták bele őket a jég alá. Az ideán nem volt jég s így nem lett volna olyan érdekes. Bátran átérhetünk tehát az országgyűlés működésének megtekintésére. Rég az ideje, hogy román országgyűlés nem mutathat fel annyi eredményt, mint a mostani. Az új évben azzal kezdette el működését, hogy egyetlen vörös hang kivételével részvét nyilatkozatot szavazott meg III. Napoleon özvegyének. Ez egyetlen hang a Bratiano György volt, a ki azon sajátos indokból tagadta meg szavazatát, mert félt, hogy ezért Franciaország megharagszik Romániára. Meg kell adni, hogy az öreg Kogalniceán talpraesetten lötromfolta a vörös urat. Eugenia nem is késett a részvét nyilatkozatra azonnal imig válaszolni. „Elnök ur! Kérem fejjezzé ki halálát a románok képviselői előtt, kik a latinság császárá iránt elősmérő árszt tanusítottak.” Köszönöm a képviselők gyűlésének részvétet azon fájdalom felett, melyet férjem elvesztése miatt érzek. Eugenia.” A gyűlés ki örö tapssal fogadta e sürgönyt s ezzel meg van minden. Azonban a „Romanul” még sem szűnik meg magát azzal vigasztalni, hogy tulajdonképen nem is Napoleon, hanem Franciaország iránt kellene háborút viseltetni Romániának, mert az ontotta vétét a keleti háboruban a románok szabadságáért. Pompás köpeny forgatás! Napoleontól többet mitsem várhatunk tehát éljen a republika, mert még minket is megsejthet, hogy a gyűlött német dynastiától megszabaduljunk s a Tiszáig kinyújtózkodjunk. Erre tör az öreg Rozetti minden párizsi leveleivel. Hanem mi hagyjuk az őrgöngg politikust s lássuk mit tesz az országgyűlés.

Mindenek előtt a zsákként lefordított francia büntető törvénynek törölte ki néhány Románia vékony csontjaira sehogy sem férő cikket. Az esküdt-szék itélt eddig a bünttyekben is s ennek eredményét a „Pressa” épen ma így beszéli el: „A legbotrányosb bünttyek, közpénztár rablások, okmányhamisítások, hivatalbeli visszaélések, pecsét feltörések, hamis csődök s több hasonló rendszeresen telmentettek az esküdszékek által. Be van bizonyítva, hogy csak a bukuresti törvényszék körében 1869—1870-ben hat hamis csődös, 20 közpénzikkasztó, 14 okmányhamisító közül csak kettő lön életélve; a többi mind fölmentették az esküdt urak. Ilyen állapotot tovább már nem tűrhetünk sat. Hanem azért

va tisztán saját individualis feltökasomon épülő meggyőződésemet kifejezni e sokat magasztalt s váltig ócsárolt husdarabkárról, mely ámbátor köztudomás szerint állandólag a „baloldalon” foglal helyet, az önállóság idején tul tehát ép azon korban, mikor a politikai érettséget kimutató államok és joggyakorlatokba lépnek: határozott barátja a „dualismusk”, mi hogy mennyire létfeltételét képezi politikai névrohonával ellenkezőleg: jelen viszonyaim között azon érdemes hallgatóság meg tudhatják leginkább, kik a „választási” mozgalmakon szerenésesen tul jutottak. Természetesen commentár nélkül is méltóztatnak tudni, miszerint az országos baloldali gyűlésre nem vonatkoznak szavaim, miután mindnyájunk köztudata szerint, a szívek szövetségénél sohasom jó kérdésbe a „baloldal” kormányképesége, sőt mind a jó, m széppé teszi számunkra az életet, innen volt és lesz legalább kezdeményezve. Megtörténik ugyan, hogy az ez mint egy komoly tanár, nem elégelvén meg a közélet mezején üzött uralmát, makacs elszántsággal halmozza a szív utjaiba megdönthetetlennek hitt érveit, erős pártot szervez szászálka alatt a szülék, nagybátyák, jóakaró nénikék s más földi potentárokból, kiket a számítás vértjével övedzve elszánt csatára tüzei, mikor aztán a szegény szorongatott szív vasallusként engedni, kénytelen végre, miáltal láthatólag éppen a szívesség jótéményét dobja el magától, vagy pedig menekül a halál által mindnyájunk számárakra készen tartott szabauulás ajtaján a diadal mámorától elragadott „ész” pedig akárhányszor az örület meredélyig téved, utána, hogy Heine: „Es ist eine alte Geschichte” kezdetű dalának újabb változatát idézze elő.

(Folyt. köv.)

ha egy idevetődött székely napszamos egy tyukot elsikkaszt van ám drága dolga a magyar nati-onak.

Emlitettem önnök, hogy egy képviselő nyíltan kimondotta az országgyűlésen, miszerint a bukuresti tanácsbázban minő irtozatos lopások történnek. Kreczuleszko a város-bíró — primar — erre rőktön beadta lemondását s becsületét a törvény védelme alá helyeztette. Így tettek még többen is, de ezért a „Romanul” nem szűnt meg olyan botrányos vezércikketeket penderíteni a furcaságokról minő egy rabló bandának is sok volna. Lesz most már sajtó-perünk quantum satis. Mellesleg legyen mondva a Kreczuleszka széles család egyike itt a legjelesbbeknek. Any-nyi tudós és jó hazefit egy családban ritkán találunk: azonban a „Romanul”-nak mind ez nem elég, neki botrány kell, sárba rántani minden fehér pártit; ez a vörösek hazafisága. Lám 1864-ben nem így tettek a tanácsbéliel! Megsejtették, hogy Kuza a kassza fenekére akar pillantani, kapták tehát magokat s néhány napszamossal, kiket előre megfizettek ribillit csindáltattak s mindenek előtt a város házából minden számoló könyvet a Dimboviciába hanyták s ezzel aztán vége volt a ribillionak. A „Romanul” által fölvert eme botrány nagyon elkeserítette a fehéreket.

A földhitelezési szabályai ma-holnap szőnyeg-re kerülnek. Ez ügyben a két pártnak két ellentétes nézete harczol egymás ellen. A fehérek ösmervén alapján a haza vagyoni állapotát, a hitelintézetet külföldi tőkepénzesekkel kezeltfogva akarja megalapítani s ez igen természetes.

A vörösek ebből is politikai fapuskát csináltak. Nekik nem kell a magyarok, németek, zsidók pénze; ők elég gazdagok önmaguknak is. A fehérek ott is a hazát adják el a magyaroknak s ott tehát csak is az az igaz hazafi, a ki velük tart a többi mind haza-árló vünzetorulpatriei.

Jól tudják ők, hogy a magyar, német is külföldön keres ép most pénzt, de nem tudja a mohalazsiu — külvárosi — s így lehet ezzel is a fehérek ellen agítani. Nekünk szegény fejűeknek miadott ott kell lenni a vörös eredo-ban, nélkülünk mi sem történhetik itt. Tudom, hogy önök ott csak mosolyognak s mit is tehetnek egyebet. Még köszönettel tartozunk a „Romanul”-nak, hogy nem tehet el minden nap, mint a hatvanos években tette. Ma élünk még pedig a mohalazsiu mumusaként. Így is jól van ennél többet tölük ugy sem várhatunk.

Hadd végezsem be soraimat egy kis magyar művel, a Koós Ferencz által épített itteni reform-templommal, melyről egy jeles franczi szemlész a Journal de Bukarestben így ír: „A bukuresti reformatus egy kalvin egyház 1690—92-n alapított midőn Tökölly hívei idemenekültek. Sok ideig nem volt sem papjuk sem templomuk. Suezó herczeg alatt 1871-n. a luteran templom közelébe építettek egy kis imolát, a mely a mostani roman bizantini stlyben épültnek adott helyet, a melynek komoly egyszerűsége hatályosan jellemzi a kalvin hitzikket. Ez az egyház ma sz erdélyi egyházfőtanács felügyelete alatt áll.” — Ugy legyen...

Egy kiháló nemzet.

Érdekesnek találjuk olvasóinkkal kivonatossan megismertetni e nemzetiségünket közéről érdeklő cikket:

„Egy kiháló nemzet” feliratu tárczaocikk jelent meg a (nekem tegnap Pestről beküldött) „Politik” cz. prágai napilap f. é. 21. számában, mely a „Deutsche Zeitung” ból vétetett át.

Miután ezen álhir a magyar akadémiában tartott, de rozszakarutalag elcsavart előadásom után közzétetik, s hazai közönségünk legalább egy részénél alaptalan aggodalmat kelthet; s a mennyiben már két külföldi lapban megjelent, nehogy még tovább terjedjen ezen, minden alapot nélkülöző bir, azért köteleseknek tartom ezen tárgybán felszólalni.

A „Deutsche Zeitung” tárczaocikk írja azt mondja, hogy a magyar néptörzs száma lassan, de állandóul fog, s hogy a tótók, németek és rumének halandósága egyenlő volna más európai népek balandóságával. Nem igaz, ezt nem állitom; készített táblázatain a Kirélyhágon inneni magyarok hat évi átlagos gyarapodása 0.66%, a tótóké 0.56%; én csak azt tüntettem ki, hogy a magyar faj gyarapodása aránylag csekélyebb, mint némely más nemzetiségnél. Az általam felvett számítás szerinti fölös számú elhunytak összege nem a magyar fajra, (mint a cikkíró rozszakarutalag elferdítve közli) de az egész magyar állam népességére vonatkozik, s ezen számításból kitetszik, hogy Horvát- és Tótországban 0.22%, a Határőrvidéken 0.52%-kal még nagyobb a halálozás, mint Magyarországon.

A tárczaocikk írja párhuzamot vonva hazánk és az orosz birodalom közt, az orosz egészségügyi viszonyokat jeleseknek állítja, (tehát innen fuj a szél?) s idézi hazánk közép élettartamát = 21 év 11 nap, ez sajnos, de igaz; azonban Legoyt szerint az orosz közép élettartam csak 19 év és egy hónap, tehát két évvel rövidebb; azt mondja, hogy 5 éven aluli gyermekeink közül 50%-nál több hal el; nem igaz, az elhunytaknak felét képezik azok, és a szülötteknek 42%-át, ez pedig igen nagy különbség; deaz orosz birodalomban Kadinskij szerint az összes elhunytaknak 53%-át, melyenként 66%-át teszik az öt éven

aluli gyermekek, és az orosz szülötteknek majd fele elhal 5-ik év előtt, némely kormányoságban már első évben születésük után; így ismerem én az orosz egészségügyi viszonyokat. Korai tehát azon káröröm, hogy ki lehet számítani azon időt, melyben egyetlen magyar sem leend a világon, s nem igaz, hogy én a magyar fajnak végzetserű kihalását felismerem volna, sőt ellenkezően erősen hiszem, hogy miután közegészségi állapotunk szomorú voltát szám-szerint constatáltam, a kormány és törvényhozás nem fog sokáig késni czélserű intézkedések által annak elejét venni az összes nép érdekében, akkor az 1867 óta öröndetesen fejlődésnek indult ipar, kereskedelem és okszerűbb földmívelés további emelkedése mellett a műveltség mindég szélesebb körökben terjedni, és a halálozás (ugy mint más művelt államokban) kissébedni fog, s így a magyar faj bizton remélheti, hogy még sokáig, jelenleg semmiféle adatok alapján ki nem számítható hosszú ideig szám-ban, erőben és hatalomban gyarapodva élni fog testvéries őszinte örömmel mindazoknak, kik nem kacsintgatnak kifelé, s kik e haza integritását nemcsak szóval, de tettel is fentartani kívánják és ké-szek, hogy azt a magyarokkal együtt lakhassák.

Dr. Weszelovszky Károly.

Külföldi szemle.

A Bazaine tbk ellen indított vizsgálat végre befejeztetett s Rivière tbk előterjesztését benyújtá Thiersnek. A nagyhalom iratok két részre oszlanak, az első az 1870 szeptember elsejéig történeteket tartalmazza, a második az áruló katonai működésre vonatkozik. Az itélő bírák szintén megvannak választva, de neveik eddig nem tőtetek közzé.

— A z a n g o l és orosz kormány között állítólag eme pontokban történt megállapodás a közép-ázsiai ügyben: 1) Afghanistannak semleges területnek kell maradnia az orosz és angol birtokok közt; 2) az angol és orosz tartományok határait egy angol-orosz bizottság határozza meg; 3) e bizottság munkálatainak befejezése után a két kormány formális okmányban ismeri el keletázsiai birtokainak határait.

— A r e p u b l i k á n u s szövetség tagjai indítványt tettek a francia nemzetgyűlés előtt, melynek értelmében az állam 100.000 frank összeget adma a bécsi világkiállításhoz küldendő francia munkások segélyezésére. De miután a monarchisták félnek a munkások minden nemzetközi érintkezéseitől, nem lehetetlen, miszerint az életre való indítvány meg fog bukni a nemzetgyűlés kislelkűjei előtt.

A porosz képviselőház jan.30 — 31-ki ülésében tárgyalta az alkotmány azon két pontja módosítását illető javaslatot, mely az egyházra vonatkozik. A vita nem a körül forgott: szükséges-e az indítványozott módosítás vagy nem? A szónokok már ez alkalommal az ismert egyházpolitikai törv. javaslatokkal foglalkoztak s maga a miniszter, ki igen sikerült polemikus beszédet mondott, ugyancsak e téren mozgott. A porosz lapok, természetesen csak a kormány pártján levők, diadallal hirdetik ama nagy többséget, melylyel a ház az alkotmány módosítást jóváhagyta. Az első pontot 262 szóval 117 ellen, a másikat 257 szóval 114 ellen fogadta el. E többség kétségtelenné teszi, hogy maguk az egyházpolitikai törvényjavaslatok is minden lényeges módosítás nélkül elfogadtnak.

Csak a kérdés, mit fog hozzájuk a conservatív felsőház mondani. E tekintetben a kormány lapjai már nyugtalanodni kezdenek, s szokott erőlyes durva hangjukon figyelmeztetik a főrendeket, hogy a képviselőház nyomdokaiba lépjenek, különben ismét meggyűl a bajuk. Azt is beszélik, hogy az illető javaslatok törvényerőre emelése esetében a pápa az egész porosz államot interdictum alá fogja vetni.

Nem csekélyebb erővel foly a küzdelem az egyház és állam közt a Svájcban. A geni eseményeket már ismerik olvasóink; most a básieli dolgokról akarunk szólni. Az új vizsály színhelye a básieli egyházmegye; a básieli püspök Solothurnban székel, megyéjéhez Básiel vidék, Aargau, Thurgau, Bern, Solothurn, Zug és Luzern cantonok tartoznak; dotatiója a Svajczhoz képest igen nagy; a mostani püspök Eugene Lachat, ki — mint a többi svájci püspök — meggyőződését tekintve, a leghatározottabb ultramontanok közé tartozik. Különben Lachat ur — mint a lapok írják, sokkal inkább törődik jó konyhájával, mint a reá bizott nyáj lelki üdvével, de azért két lelkész, Egliit Luzernben és Gschirindet Solothurnban, mert a pápa csallhatlansága ellen tiltakozni mertek, mégis egyházi átokkal sújtott. Solothurn kormánya titakozott Gschirind elbocsátása ellen, mi a excommunicationt kísérté.

Ebből hosszú vizsály keletkezett, melyet a püspök igényei a népiskola terén még inkább fokoztak. Végül a cantonok kormányai megunták a dolgot s Lachat urhoz ultimatumot intéztek, melyben jövendő magatartására nézve töle biztosítékokat kívántak. A püspök nem törődött az ultimattal minélfogva a fennevezett két canton küldöttéi a mult hó 28-án közös tanácskozást tartottak, melyben Zug és Luzern cantonok ellenére kimondatott, hogy a gyűlés indítványozni fogja a básieli canton kormányánál, hogy a básieli püspökség megüresedett

nek nyilvánítottassék, Lachat letétesse, a püspöki jogok gyakorlásától eltávolítottassék, helyébe vicarius nevezessék ki, végül Aargau, Thurgou. Solothurn Bern és Basel elválasztassék az eddigi egyházmegyétől. Ugyanez ügyben az öt canton megbízottait proclamatiót intéztek a lakossághoz, melyben elősorolják Lachat püspök törvénytöréseit, törvénytelen igényeit, és igazságait s letételének szükségét indokolják. Az ügy jelenleg rendkívüli izgatottságban tartja a közvéleményt s feszült figyelemmel várják az illető kormányok végleges elhatározásait.

Magyar színészet.

(N.—R.) Szerdán február 5-én A „párizs szegények” dráma 6. fel., Briseborre és Nus után ford. Radnóthfi.

„Hat felvonás! vagy jobban mondva hét, mert a hatodik felvonás második fele foglalja magában a bukást. Bizony egy kicsit sok. Nő de jó is volt ám mert a gaz Villebrunne bűnhődik s a szegény Bernierék utóvégre csak boldogulnak. Hát nem kézzel fogható itt az igazságszolgáltatás? Bizony jó darab ez. Hallgass pedans kritikusi! A mi jó, a megteszi a maga hatását: ez hatott, és így jó is.”

Szegény fejünk! már most szálljunk szembe a közvéleménnyel és igyekezzünk a pozitív, n. i. Hivatkozunk törvényhozókra hozzuk fel bizonyosnak Aristotelestől és Horatiustól kezdve Blair Hugón és Lessingén át Gervinusig valamennyit, vagy még Névi Lászlót is: mit nyerünk vele? Azt, hogy a nagy többség így kiált fel: „eláll! szavazzunk! és mi szavazás után kisebbségbe maradunk.

Hanem azért a kisebbségnek is megvan a maga véleménye, mit a saját nyelvén meggyőződésnek nevez. Ez pedig így nyilatkozik, hogy az életnek elszórt vagy bizonyos időben nyilatkozó jelenségei lehetnek ugyan megrázók és tapasztalást nyújtok, de az életet a maga egyetemességében még sem tüntetik elő. Áll nyígyan, hogy bizonyos társadalmi közös állapotoknak orvosszor szükséges és erre nézve legfontosabb a baj felismerése: ez azonban egészen külön kérdés, és különös uton kell hozzáférni, nem pedig azon, melyen egyebet kell elérni. Az élet mozgató ereje az akarat; ezt a maga kifejlődésében, hatalmi terjeszkedésben és bukásában teljes összefüggésben látni: művészeti élv. Ezt nyújtja az igazi dráma, különösen a tragédia. A mi egyebet akar láttatni, lehet akármi s lehet jó is, csak hogy ne nevezék ám drámának s ne engedjék a dráma helyére tolokodni. Szenvédest látni, hallani okulni sokféleképpen lehet, a melyik forma e czélnek legjobban megfelel, azt kell választani. Ott a regény, szatíra, tanköltemény, értékezés röpirat, országgyűlési beszéd... Bocsanat! „A párisi szegények” a jobb darabok közé tartozik és jól is volt előadva.

Szentgyörgyi (Villebrunne) Mátrai (Planterose) Eichner Anna (Alida) Boér Emma (Antoniette és a többiek is jól, jól játszottak.

III. Kimutatás

a bécsi világkiállításra Kolozsvárról felküldendő iparosok segélyezésére adakoztak:

B. Bornemissa János, G. Lázár Miklós, Szili Alajos. Bányaí Vitális egyenként 5 fr. Máriaí Albert, gr. Eszterházy János egyenként 3 fr. Béli Gergely, egy valaki, Sütz József, T. M. egyenként 2 fr. Holdampf, püspök Nagy Péter, Szász Gerő, Szász Domokos, Egy iparos, Köleséri J. Kálai Lajos, Kerekes József, Bak Lajos, Lászlóí Ferencz, Molnár Benedek, Reich Sándor, Simon József, Szilágyi Mihály, Szathmári György egyenként 1 fr. Szijgyártó czéh 10 fr. Tömösvári Miklós, Czink János, Zilahy Mózes, Antkó János egyenként 1 frt 55 kr. Rátkai József 55 kr. Összesen 66 frt. 30 kr. mely adományokért halászköszvetnünk nyilvánítottuk és az I. II. kimutatásához a kolozsvári iparos kisegítő pénztárba betettük s így összesen van 242 frt. 20 kr. elhelyezve.

A kereskedelmi és ipar-kamara kiküldött bizottsága.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 7. 1873.

— Gizella főhercegnő egybekelése alkalmával bécsi városi tanács egy e hó 4-én hozott határozata szerint indrtványozni fogja a városi közgyűlésnek, hogy alapítson 50,000 frt tőkével „Gizella-alapítvány”-t, melynek kamataí évenként polgári leányok kihazasítására fordíttatnék és mely iránt a főhercegnőnek tartatnék jól rendelkezési jog. Azonkívül egy Bécs látkepeiből álló albumot kívánnak átnyújtani és végül egy polgári bált rendezni.

— A vallás és közoktatási m. kir. miniszter a magyar-láposi állami elemi népiskolához Lebedi János décsi rom. kath. kántor-tanító rendes tanítót, továbbá Szeremly Eszter nevelőnő rendes tanítónővé nevezte ki; egyuttal az igazgatói teendőket Lebedi Jánost bízta meg.

— Ladányi Gedeon egyetemi tanár „A magyar alkotmány története” czimű nagy becsű munkájáért most jelent meg s hozzánk is beküldetett, a h a r m a d i k j a r i t e t t s b ö v i t e t t k i a d á s b a n S z e r -

könyved, tiszta áttekintést nyújtó előadásban a vérszerződéstől 1848-ig hozza le alkotmányunk történetét, csak azt sajnáljuk, hogy a bővített kiadás nem öleli föl a legújabb átalakulásokat is. Ohajtjuk, hogy a mielőbbi negyedik kiadás ezt is kipótolja. A mi Debreczenben jelent meg, Telegdi K. Lajos kiadásában. Ára?

— A jogászsegélyegylet javára rendezett február 3-ki táncvigalom mintegy 110 frtot jövedelmezett. Az előző évek báljövendelméhez képest mindenestre szerénynek mondható összeg—azonban a czél valószínűsége a jogászainkban az akarat buzgó tevékenységgel párosul: szerény körben — szűk mérvök között egyelőre lehetségessé válik.

— Az egyetem második emeleti termei, hol a muzeumi ásvány-gyűjtemény van elhelyezve mostanában szokatlan sok látogatót fogadnak, mert ott van közszemlére kitéve azon tíz gyönyörűen rendezett szekrény, melyekben Herbach Ferencz, a muzeum természetjárának öre, ezer szép példányban tüntet elő „Erdély eruptív kőzeteit” a bécsi világkiállítás számára. A gyűjtemény kettős képét tünteti elő az erdélyi vulcanikus kőzeteknek: a rendszert meg a lelhely szempontjából. Még nagyobb tudományos értéket kölcsönöz a gyűjteménynek az a tisztán kivitt átnézeti térkép, melyet Herbach ur készített e kőzeteknek az erdélyi részekben való fekvéséről és elterjedéséről. Az erdélyi muzeum és Herbach Ferencz bizonnyal nagy dicsőretet fognak aratni e gyűjteménnyel a kiállításon s mi csak arra figyelmeztetjük a muzeum t. választmányát, hogy a német feliratok mellé, melyek a bécsi kiállítás szempontjából helyesen vannak alkalmazva, nem lesz fölösleges a magyar feliratokat is ódatétni. A fekráji térkép kiadása is becsléltbeli kötelessége a muzeumnak, természetesen magyar nyelven, mert a mostani példány, a specialis czél szempontjából, német. A gyűjtemény tudományos leírását Herbach ur, mint halljuk, egy külön kis füzetben fogja közrebocsátni. Az érdeklődőket pedig figyelmeztetjük, hogy ne mulasszák el maguknak azt az élvezetet megszerezni, melyet e gyűjtemény megzemlélése ad, s melyért Herbach urnak köszönetet fognak szavazni.

— A kolozsvári „Hilaria” dalegylet által 1873 febr. 16-án a redout-teremben pártoló tagjai részére tartandó 1-ső rendes, táncczsal egybekötött dalestély énekműsorozata: Alaroz mindenütt. Gold und Silber. A vén cigány. Frisch Wasser. Jegykiadás a műsor előmutatása mellett 1873. február 16-án reggeli 9—12 óráig, délután 3—6-ig a redout-ban. Pártoló tagok saját személyökre szabad belépti jegyet kapnak; —nő pártoló tagot családjak többi tagjai részére személyenként 50 krért válthatnak. Részvénnyíj egy negyedévre 80 kr., félévre 1 frt. 60 kr, egész évre 3 frt. 20 kr. Ujjonnan belépő tagok már ezen estélyre is kikapják szabad belépti jegyeiket. Kezdeté 7 órakor.

— Kassai Vidor, a budai népszínház volt tagja, Aradon, hol vendégszerepel igen megnyerte a közönség tetszését.

— A „Hon-ból” vesszük át e történetkét Deák Ferenczről; Az öreg ur, mint tudjuk, az utóbbi napokban sokat gyöngéledett, annyira, hogy legközelebb az ülésre indulva, vissza kellett térnie. Az orvosok azt mondták, hogy árt egészségének a folytonos lépcsőjárás. Az öreg ur, mint tudjuk, évek hosszú sora óta lakik már az „Angol királyi” szálloda második emeletének egy szerény szobájában, megszokta hát annyi idő óta nagyvonalú igen neheze esett tőle megválnia. De hát az orvos nagy ur, az parancsol még azoknak a kedvez apró gyöngeségeknek is, a mik nekünk annyira parancsolnak. Fölkereste tehát a szálloda bérletét s megkérdezte mennyiért engedné át neki a földszintnek azt a szobáját, mely jelenlegi szállásának megfelel. Ötszáz forinttal többért, mint a mennyit most fizet — lön a válasz. — Hála istennek, — felelt az öreg ur mosolyogva, — hogy nincs házberre való ötszáz forinttal többem, mint a mennyit most fizetek: legalább nem kell megválnom megszokott szobámtól. Ez már eddig is eléggé jellemző történet; mert nem csak nálunk, a kapzsi gazdagodás hazájában, de más országban is páratlan ritkaság az, hogy az ország legbefolyásosabb s bizonyára egyik legnagyobb emberénél 500 frt. tiltó numerust tegyen akkor, mikor egészsége megóvásáról van a szó. De még itt a történetnek nincs vége. Az öreg ur néhány barátja értesítvén a dologról, mint halljuk, figyelmeztették a bérlet, hogy ha Deák Ferencz nem volna is az, a ki, mégis méltányos dolog lenne részéről, ha egy oly régi lakójának ugyanazon az áron adna cserébe egy ugyan olyan szobát, a minőt most is bír, mikor azt egészségi tekintetek követeleik. A bérlet humanus ember, belátta, hogy biz az igaz s késznek nyilatkozott a cserére ugyanazért az érért, a mit az öreg ur most fizet. Azonban most jön a java. Deák Ferencz most már semmi áron sem akar kimozdulni eddigi másodemeleti lakásából. Komolyan hiszi, hogy a külsőbőzet kifizelését barátjai vállalták magokra titekban. Ő pedig ajándékot soha senkitől se nyíltan se titokban el nem fogad.

— Az erdélyi részekben eddigelő három körjegyzői választás ment végbe, m. k. 27. 28 és 29-én Tordamegye magyarói járásában. Disznajon Dédán és Palotán. körjegyzők lettek: Csiki Lajos,

Tink József és Klein Károly, ezekhez beosztva aljegyzők pedig: Sovágó Mihály és Máncza Miklós. r. l.

— A portugal vasutak gépészei és fűtőí átalános „strike”-ot tartanak úgy, hogy a tehervonatokat teljesen szüntették s a személyvonatoknál külföldiek alkalmaszák.

— Kahle Rikhard, a berlini udvar-színház tagja, ki Pesten az erzsébetéri színházban kezdte meg pályáját, a következő sorokat intézte Szerdahelyi Kálmán özevgyéhez: „Szerdahelyi halála mélyen lesújtott, hogy ily kitűnő művésznek élete virágjában, legmagasabb törekvései közepette, a hirs dicsőség delelőjén kellett megsemmisülni! Mi volt Szerdahelyi hazájának, azt én, a német, nem mondhatom el. De hogy mi volt én nekem, ezt tudni talán vizgázára lesz kedvednek. Mert kegyed, mélyen tisztelt asszonyom, ki mint művész, oly kiváló magaslaton áll, e súlyos csapással szemben csak egy gondolatban találhat vigasztalást. A véges, mely körül vesz bennünket, nem érdemes az öröme, ha örömet ad, s nem a könyre, ha könyet fakaszt, csak a végtelen, a szellemi maradandó! Egy része az ő szellemének bennem is megmaradt, mert rám is hatott Szerdahelyi Kálmán! Mint fiatal színész jöttem Pestre, kiképzetlenül, de izzó törekvéssel; szorgalmasan eljártam a nemzeti színházban; láttam a színművészet koryphansait idegen nemzet fiaiban, csodáltam önt, férjét és Egressy Gábort. Mi hatott rám mindjárt az első pillanatban, daczára, hogy a nyelvet nem értettem? A szív beszéde volt az, mely, hogy megértünk, nem igényel mást, mint az emberi szívet: mely nem szavakban beszél, nem a hang zengetésében, a mozdulatokban, a szemben! A valódi művészet kozmopolitizmusa volt az! Mily elragadóan kedves volt a kegyed férje oly szerepekben is, melyekből specialis német szellem áradt ki. A német kedélyesség, mely fölmelegít, a magyar hévteljes játkál, mely elragad, csodálatosan párosult nála. S mikor a véletlen egy alkalommal közlebbe juttatott, csak megbizonyodtam arról, a mit sejték — önkdedvésege volt az, a mi a szíveket elragadta, a lélek örök derűsége! Hogy ez a derű is szomorúsággá válhatik az emlékezésben! [Visszagoon-dok ama kedélyes órákra, mikor a lipcei Auerbach pinczében együtt mulattunk s Szerdahelyit barátomnak nevezhettem. Mit nem reméltem akkor e megtisztelő ismeretségtől. De vége! elmúlt, mint annyi szép a világon! A megholdogult képét örökre szívembe zártam, Meséltem róla és művészetéről sokat; róla, ki a szép Magyarország disze volt!”

— Napoleon betegségi történetéhez a „Fr. Corr.” a következő közleménnyel járul: Napoleon császár utolsó szenvedésteljes napjairól számos részletet hallani. A császárnak roppant testi fájdalmakkal kellett megküzdnie, de inkább kész lett volna azokat elviselni, mint a fölötte kétes kimeneteli műtétnek magát alávetni. Ő maga részéről ellenzé is a műtétet, de Eugenia császárné mellette volt, mert azon sikert remélt attól, hogy férje nem sokára képes leend a már kétszer tervezett kikkötési kísérletben Franciaország partján résztvenni. A macacsság melylyel a műtétet folyvást sürgette, mint annyiszor már, ez esetben is végre megtörte a császár meggyengült ellenállási erejét. A császár utolsó vonatkozását e könyörtelen szavakkal törte volna meg: „Vous êtes un lache!” (őn gyáva!) A műtét eredményét tudtuk. Így volt Eugenia a császár gonosz anygala halála percéig.

— Bölcs javasasszony. Egy birharmegyei faluban egy gazdaember egy kicsit megfázván, melegen akart s háttal fordult a fűtött vaskemencéjéhez. De nem vigyázott eléggé s úgy oda sűtő testének egy kimondhatatlan részét a kályhához, hogy kályha gyári jegye, melyben a készítés éve: 1802 is előfordult, mélyen beégette magát a husába. Orvost kellett hívni, a ki rögtön valami zsiradékot rendelt. Az ember azonban jónak látta egy javasasszonytól is tanácsot kérni. E bölcs asszonyság a mint meg látta a husba sűtött számot, összecsapta kezét s fejcsóválva mondá: „nem segít már ezen semmiféle zsiradék, mert ez a seb már nagyon — régi!”

— Mi történt a télen? Más évek leghidegebb szakára a jelen télen csak megjelenik az újásokban, hogy egy egész határ szilvafái kivirágoztak. Nemsokára rálicsítált egy másik vidék azzal, hogy ott nem csak virága, de másodéretű gyümölcse is termett. Mutatóba fel is küldtek belőle szilvát, almát, körtét Pestre. A gömöri hegyvidéken novemberben kosár számra szedték a földi epret, pedig ott rendes időben már az október meghozza a telet. Pest utcáin egész január végeig árulták a márcziusi ibolyát, a zugligetben egész domboldalok kékeltek a crocus vernus virágaitól. Egy alvidéki helységről arról értesítették a lapokat, hogy onnan még most sem költözött el a golya, a Garamvidéken, jött, a cserjén tele vannak millióival a fenyőmadarak azon fajtájának, mely ott csak minden hetedik esztendőben szokott megjelenni. November végén a felvidéken az erdei rétek virágba hajtottak s pillangók és aranyos rovarok röpködnek a levegőben. Debreczenből csak nem rég jött a hír, hogy szivárványt láttak az égen s Szeged mellett két tanyáról csendesen uszó déli bábót lehetett látni a levegőben november 26-án. Az első hó Pest körül csak január 18-án jelentkezett, de az is elolvadt, a miní leeseett. Az őzre nem tél, de tavasz következett s tartott

jóformán februárig, mely hónap a kalandáriumban úgy van följegyezve, hogy tél utó, — a mikor t. i. a tél már végét járja.

KÖZGAZDASÁG.

— A halpusztítás ellen a földmívelési miniszter körrendeletet bocsátott az összes hatóságokhoz, melyben azok felhívták a halaknak maszlalag, dinamit s más bódító szerekkel való pusztítását a legerényesebben megakadályozni. Egyszersmind meghagyott, hogy halászati rendszabályt dolgozzanak ki, s azokat jóváhagyás végett terjesszék fel. A hálók nyílásainak megállapítása is elrendeltetett. E körrendelet pontjai addig tartandók fel, míg a törvényhozás a halászati törvényt nem tárgyalja, mely a földmívelési miniszter által rövid időn a képviselőháznak benyújtatik.

— A nemzetibank kimutatása január 31-ikéről. — Ércpénzeslet 142,728,228 frt. 70 kr. ércpénzenben fizetendő váltók 4,472,366 frt. 75 kr. leszámított váltók 168,776,397 frt. 66 kr. nevezetesen Bécsben 105,954,109 frt. 36 kr., Debreczenben 735,762 frt. 64 kr. Fiumében 1,203,595 frt. 66 kr. Nagy Szebenben 225,526 frt. 11 kr. Brassóban 728,336 frt. 43 kr. Pesten 23,605,560 frt. 87 kr. Temesvárott 1,374,787 frt. 33 kr. — Kölcsön kézi zálogra 28,617,600 frt. — A bankjegy forgalom 420,931,670 frt. — A nemzeti bank kamatlába (1872 jul. 1-jéről): helyi váltók- és tudványoknál 6%, telepített váltóknál 6½%, kézi zálognál 7%.

— Nemzetközi kereskedelmi bizottság életbeléptetését pendítette meg közelébb Rémsutat francia külügyér, mely az 1860-iki kereskedelmi szerződést aláírt hatalmak delegáltjaiból állana, s feladata lenne megkönyviteni a jövőben az európai kereskedelem tárgyában felmerülő alkudozásokat.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten feb. 6. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett feb. 10 ó. 55 p. d. e.

A képviselőházban Kerkapoly a kölcsönre vonatkozólag hozzá intézett interpellációra megnyugtatólag válaszolván, a ház megkezdé a budget részletes tárgyalását; a miniszterelnököt elvégezte, megkezdé a belügyit. A Deákpart tegnapi értekezletén Lonyaiták badarnál badarabb indítványokat tettek, csak hogy a kormánynak kellemetlenségeket osiáljanak; a párt az ily fondorlatokat visszautasítá;

Rozsnyói püspök hivatalosan tagadja, hogy az infallibilitást kihirdette volna.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér.)*

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Revalesciére Du Barry Londonból.

Minden szenvedőnek egészsége az izletes Revalesciére Du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi betegségeket eltávolítja: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálkák-, légzési, hólyag-, s vese bajok, gümőkör, aszkor, asthma, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vizkór, láz, szédülés, vértelenség, fülzúgás, roszullátás és hányság a terhesség alatt is, diabetes, méla-kór, elsoványodás, csusz, köszvény Kivonat 73,000 tagutányt, ből, oly felgyógyulásokról, melyek a gyónyászatnak ellenállottak. 48,421. sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhegy Magyarországon Több éve zavarva volt emésztésem gyomorbajokkal és elnyálkásodással kellett küzdenem. E bajoktól a Revalesciére 14 napos használata által megmenekültem.

Stern J. L. tanító a népiiskolán. Gasen, Stírja, Birkfeld posta 1870. nov. 19. Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességszerűleg elismerem a Revalesciére jó hatását, a hogy ez több oldalról elismertetett. E kitűnő szer engem borzasztó lélekzsi, nebelégtől nehéz köhögéstől, felfújta nyaktól, nyomorgórestől szabadított meg, melyekben évekig szenvedtem.

Steininger Vincze pens. lelkész. Páris, 1866. april 26, Uram! Az ön Revalesciére-csokoládéja oly jót tett, mint-hogy asthaticus bajoktól, melyekben évekig szenvedtem, végleg megszabadított.

Gaillard, a francia hadsereg főintendánsa. Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21. Nagy örömmel jelentem lányom meggyógyítását hoszas szenvedéseiből, miket egy bőrkötés okozott és az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hitelloz francia vice-consul 72,632. sz. bizonyítvány. Beaumont, 1868. aug. 5. Az ön Revalesciére-je csodákat művel a betegknél. Küldjön meg 72 szelencével.

Balette J., gyógyszerész. Táplálóból levén mint a hus, a Revalesciére felnöttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarította gyógyszerekben. Bádógszelencékben fél fontos 1.50, 1 fontos, 2.20, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 frs, 20 frt, 24 frs, 36 frj Revalesciére-lepénykék, szelencékben 2 frt. 50 kr. 4 fr. 50 kr. Revalesciére-chokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 258 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barr du Barry és társánál Bécs, Walfischgasse 8. sz. Kolozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten Török, Prágában: Fürst J., Brünnen; Eder F., Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvár: Nadhera Pálnál, Károlyváros Brilli F.-nél, Kanizsa: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Székes-Fehérvárott: Diebala Györgynél, Vághelyen Conglemer Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál. Ágramban árgalmasokva gyógyszerésztárbán, azonkívül a bécsi hús postai uinalványgy utánvétel mellett szétküldi.

160—812. *) E rovat alatt közöltétek csupa a sajátosságok is, nyában válni felelősséget. Szerk.



(41)

Előleges hirdetés.

Van szereném a helyi és vidéki nagyrődemű közönséggel tudatni, hogy

vetemény-magvaim

az idénre is közvetlen **Erfurtból** Platz Károly és fia **porosz királyi udvari magszállítóktól** egy pár nap múlva megérkeznek.

Gazdasági magvaimat

szintén a leghitelesebb helyekről felelősség mellett hozattam, melyek szintén egy pár nap múlva megérkeznek.

Továbbá ajánlom a valódi

szibériai zabraktáromat,

melylyel felelősség mellett a **pesti piacon** árban bármily nagy mennyiségben tisztelt vevőimnek **február 1-ő** napjától kezdve szolgálatára lehetek.

Mag-árjegyzékeimet legkésőbb február 15-keig szétküldöm, de addig is becses megbízásait elismert pontossággal teljesítem.

Mély tisztelettel:

CSIKY IMRE.



Karváz Gyulánál Kolozsvártt

Petroleum:

valódi amerikai 1 font 22 krajczár o. é.

Kapható: **1 és 2 fontos üvegekben,** nagyobb mennyiségben olcsóbb.

ZSIR:

kupája 1 forint o. ért.

SZALONNA:

1 font 44 krajczár o. ért.

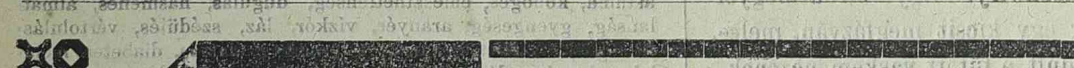
Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár. o. é.

VAJ: 1 font 90 krajczár.

MEZ: 1 font 24 kr.

SZILVA: kupája 24 kr.



Hallatlan olcsó árak.



Fársangi cikkek!

A legcsinosabb legyezók, bouquet tartók, világszerte divatos

acél- és talmi arany-ékszerek, a melyek csillámlásukban a legvalódibb ékszerrel vetekednek;

mindenféle álarok,

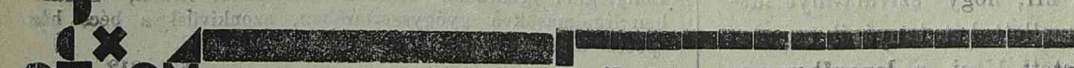
Füzértáncz (Cotillion) jelvények,

legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fogporok és pépek

a nagy árutárlatban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

Csapó Sándor.



(56)

Haszonbér.

Gróf Bánffy Béla maros-bogáti jószág 1873. Szentgyörgy naptól kezdődőleg haszonbérbe kiadó. Értekezhetni iránta **Tompa Károly** ügyvéddel Kolozsvártt sétátérutca 3-ik szám.

(54)

GROSS KÁROLY

fogművész megérkezett, és lakása mint eddig tordautca dr. Szabó-ház.

(34—*)

BÜKK-FA

Karváz Gyulánál Kolozsvártt

Egy hosszú 20 forint o. é.

Nagyobb megrendelésnél olcsóbb.

Megtekinthető Karváz József ut.

udvarán főtér.

(434)

A valódi orsz. szab. legújabbban 6 Felső-ge által kiváltás-gal kitüntetett, az orvosi kartól megvizsgált, s sikeresnek talált ezerféle-képen kiprobált titkos szer a patkányok házi s mezei egerek, vakandók és svábok teljes kiirtására, (melyet sokfelé hamisan utánozni s árulni megpróbáltak) hamisítlan minőségben kapható:

Kolozsvártt: Fölly és Huflesz (a főtér), M.-Vásárhelyt: Fogarasi Demeter-nél, Brassóban: J. L. Hessháimernél, Segesvártt: és Szébenben J. B. Misselbacher és fiaínál, N.-Bányán: Husovszky Józsefnél.

1 nagy bádog 1 ft., kis bádog 80 kr. Egyes bádog megrendelése is utánvétel mellett gyorsan teljesíttetik. Ugyanott kapható ezitrom-kenőcs, egyedül szer a fagyhólyagok és tyúkszem ellen, 1 tégely 50 kr.

Egy kivonat naponta érkező hasonló dicsérő levelekből (37) (1—6)

Kérek még egy pár tégelyt, vel küldeni, mert a nagymennyiségű patkányok kiirtására szükséges; az eddig használt kitűnő hatással volt. Velején, Károlyváros mellett jun. 17. 1871. Tisztelettel:

ULLMAN BETTI haszonbérőné.

(2—3)

Légy jótévé hol sorsod engedéi:
Van a jó tevésben oly mi isteni,
Mely minden emberézetten felül
Ragadja a lelket, s haszonleső
Hitvány szívek nem érnek fel soha.

Garay.

Szólj, gondolj, tégy jót: s minden szó, gondolat és tett
Tiszta tükröként fog visszamosolygani rád.

Vörösmarty.

Épen most jelent meg

s **Stein János**, erdélyi muzeum-egyleti könyv-
árus által megszerezhető:

RÉSZVÉT-ALBUM

a kolozsvári és marosvásárhelyi

árvaházak javára.

Szerkesztették Hory Béla és Moldován Gergely.

Ára 1 frt 50 kr.

Nem ajánlhatjuk eléggé e dú. tartalmu, jelesen szerkesztett Albumot, melynek egész jövedelme egy oly szép célnak van szentelve, minden jóért s szépért buzgó, jótékonyágban kifogyhatatlan, részvétteljes szívű hölgyeink figyelmébe.

A „Részvét Album” hoz járultak szellemi termékeikkel veterán és ifjú íróink, kiki letette a jótét oltárára szorgalma gyümölcseit, hogy ezáltal is előmozdíthassa azon szent célt, melynek elérhetésére eddigelő hölgyeink annyira s oly sikerrel fáradoztak.

A „Részvét Album” tartalma: Költmények: Benedek Aladár-, Medgyes Lajos-, Kemény Endre-, Sári Lajos-, Hory Farkas-, Hegedűs István-, Indali Gyula-, Murányi Sándor-, Szász Béla-, Deák Albert-, Kócsi Károly-, Erődi Béla-, Endrődi Sándor-, Bíró Pál-, Páskuj Lajos-, Bagoeszy Károly-, Jékely Aladár-, Ábrányi Emil-, Kriza János és Moldován Gergelytől.

Beszélek s vegyes dolgozatok: Ujváry Béla, György Aladár-, T. Nagy Imre, Hory Béla, Harrach József, Hegedűs Sándor, Simó Géza, Sári Lászlóné, Köváry László, P. Szathmáry Károly, Haray Victor, Léczfalvi B. László, Bakcsi Ferencz, Szathmáry György, Kemény Endre, Lukácsy Aurél, Lánecz Gyula, Tollas Károly és K. Papp Miklóstól.

A vallás és bölcsészet történelme Németországban.

1834. Heinetől. Fordította Steinbach József.

Ára 1 frt 20 kr.

KRISZTINA.

Regény. Irta Nagyváthy Kálmán. 2 kötet. Ára 3 frt.

Önmaga ellen.

Regény. Két kötetben. Irta Prém József. Ára 2 frt.

Keletázsiai utazás.

Irta Bernáth Géza. Ára 1 frt 50 kr.

Nyálvünk hangolvasásáról.

Irta Vadnai Rudolf.

I. Az önhangzók olvasása. Ára 1 frt 50 kr.

Szabályrendelet

az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 75 §§. értelmében

a közjegyzői hivatal

ellátására előírt képesség beigazolása végett megkívántató szigorlat tárgyai és megtartási módja iránt. (Lenyomat a „Budapesti Közlönyből.”)

Ára 10 kr. Postán küldve 12 kr.

Tanterv a népiskolák számára.

Kiadja a kolozs-dobokamegyei tankerületi néptanítók egylete. Ára 25 kr.

ERDÉLYI NAGYOBB

Képes Naptár

1873-ik közönséges évre

a m. miniszterium, királyhágón inneni m. k. bányá- jószág- és pénzügyi hatóságok, megyei közigazgatási hivatalok, az ujon szervezett törvényszékek, a királyhágón innen lakó ügyvédek, orvosok teljes tisztí czim- és névtárával s kolozsvári kalauzzsal ellátva.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

Ára 50 kr. o. é.

KÖZHASZNU

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Irodai fali naptár 1873. évre.

Rom. katolikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényszékei táblázatos kimutatásával.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.